

Спiрiн О.М., Вакалюк Т.А., Иванова С.М.
Інститут цифровізації освіти НАПН України

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: УЗАГАЛЬНЕННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

З огляду на світовий досвід оцінювання результативності наукової діяльності, серед усіх можливих моделей цього процесу існують **три найбільш популярні**:

1. **Експертний метод**, який передбачає ретельне оцінювання фахівцями в кожній з наукових областей основних результатів наукової діяльності за певний період. Основними недоліками цього методу вважаються упередженість і тривалість у часі.

2. **Наукометричний підхід** – складання системи показників різних сфер діяльності науковців і наукових підрозділів та проведення суцільного оцінювання або складання рейтингу. Тут основні проблеми пов'язані із нехтуванням сутнісною характеристикою результатів наукової діяльності, а також «махінаціями» з цифрами.

3. **Гібридний метод** має на увазі або підсумовування результатів, отриманих експертним і наукометричним шляхом, або використання кількісних показників як основи для винесення експертного оцінювання.

Особливості оцінювання результатів діяльності наукових організацій у високорозвинених країнах світу

Країна	Мета оцінювання
США	Покращення якості досліджень, управління ними, приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами
Великобританія	Створення інструменту для розподілу державних коштів на селективній основі (збільшення фінансування особливо важливих досліджень)
Німеччина	Присвоєння чи позбавлення особливого статусу, членства в наукових товариствах, що підтримуються державою

У США розроблено та впроваджено систему **Star Metrics**, що орієнтується на розрахунок кількісно вимірюваних показників на основі інформації, представленої в існуючих базах даних.

У Великобританії впроваджена принципово інша система оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень, які виконуються в університетах, – система оцінювання якості досліджень **REF (Research Excellence Framework)**. Якщо система Star Metrics орієнтована на використання інформаційних технологій і кількісних показників, то система REF – на широке залучення експертів і переважно якісний підхід. В цій системі інтегральна оцінка результативності досліджень будується на основі агрегування результатів для **трьох областей оцінювання** – якості безпосередніх результатів досліджень, широких наслідків результатів досліджень і конкурентоспроможності дослідницького середовища.

Згідно з прогнозами команди дослідників ЮНЕСКО, в найближчий час очікуються наступні тенденції до досліджень:

1. Розвиток альтерметрик з акцентом на соціальні мережі.
2. Наукове цитування стане традиційною метрикою оцінювання наукових робіт, а не аналітичним підходом на мікрорівні.
3. Кількість інформаційно-цифрових рішень буде зростати, а моніторинг якості та актуальності педагогічних досліджень, що на сьогодні здійснюється експертами, буде трансформуватися в комп'ютерний (штучний інтелект, тощо).

Список використаних джерел

1. Вакалюк Т.А., Спірін О.М. Інформаційно-цифрові технології: сутність поняття // Звітна науково-практична конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : матеріали науково-практичної конференції, 11 лютого 2021 р., м. Київ / упоряд.: О.П. Пінчук, Н.В. Яськова. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2021. – С. 16-17
2. Вакалюк Т.А., Іванова С. М., Кільченко А. В. Електронне портфоліо як засіб відображення результатів науково-педагогічної діяльності викладачів ЗВО // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2021. Випуск 1 (48). С. 53-58
3. Вакалюк Т.А., Іванова С.М., Кільченко А.В. Вітчизняний досвід використання інформаційно-цифрових технологій для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень // Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 198. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. С. 19-24.
4. Іванова С. М., Кільченко А.В., Мінтій І. С., Вакалюк Т. А. Огляд інформаційно-цифрових систем для оцінювання результативності наукової роботи підрозділів наукових установ і університетів // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Вип. 3, 2021, С. 39-53. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2021.241561>
5. Вакалюк Т.А., Спірін О. М., Мінтій І. С., Іванова С. М., Новицька Т. Л. Наукометричні показники оцінювання результативності педагогічних досліджень науковців та науково-педагогічних працівників // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2021. Вип. 60. С. 167-184
6. Биков В. Ю., Спірін О. М., Іванова С. М., Вакалюк Т. А., Мінтій І. С., Кільченко А. В. Наукометричні показники оцінювання результативності педагогічних досліджень наукових установ і закладів освіти // Інформаційні технології і засоби навчання, 86(6), 2021, 289–312. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4656>